

Suma't a la revolució de les butxaques... públiques!

Manifest de la XIX campanya Som Comerç Just i Banca Ètica

En aquesta dinovena edició de la campanya Som Comerç Just i Banca Ètica, les entitats participants emplacem les administracions públiques a sumar-se a la revolució quotidiana del consum responsable des de la gestió de la compra pública ètica i responsable. Aquesta vegada la revolució està a les mans dels qui gestionen els nostres diners i per això els hi demanem que apliquin clàusules socials en la contractació pública per tal que afavoreixin el creixement i la consolidació del comerç just i la banca ètica.

El Comerç Just suposa a l'Estat espanyol un 0,05% del consum total d'alimentació que es trasllada a 0,86€ anuals per persona, molt lluny de la mitjana europea que és 16 vegades superior, segons el darrer informe del Comerç Just 2016; tan sols una cinquena part de la població consumeix freqüentment o periòdicament comerç just. Les administracions públiques representen tan sols un 0,17% de les vendes, i tot i que s'ha doblat respecte l'any anterior és evident que queda molt camí per recórrer. Una de les raons d'aquest retard estructural que viu el Comerç Just a l'Estat espanyol en relació amb Europa cal buscar-la en l'escàs suport públic a aquest sector ètic del comerç internacional, comparativament molt inferior al que reben altres països.

Pel què fa a les finances ètiques és necessari destacar que la seva activitat s'ha incrementat exponencialment i que ja equival al 5% del PIB de la UE. Tot i la sensibilitat actual, que es concreta en major creixement, encara hi ha molt per avançar. BBVA encapçala el rànquing d'inversors en armament alhora que continua sent el principal proveïdor de moltes administracions públiques. A més, el paper de les finances ètiques a nivell operatiu continua sent residual a les nostres institucions.

Nombroses administracions públiques han aprovat declaracions institucionals darrerament a favor de la contractació pública responsable, però és l'hora de fer un pas més enllà. Per això, demanem a les administracions públiques que incorporin la compra pública ètica i exigim que s'incloguin dins de tots els plecs administratius de qualsevol concurs públic clàusules socials de comerç just i banca ètica i que es valori, significativament, la no vulneració de drets i unes condicions de vida dignes al llarg de tota la cadena de la comercialització, per tal de garantir una comercialització justa.

La ciutadania hem d'exigir que les administracions, mitjançant la contractació pública, incorporin criteris ètics, garanteixin el respecte als drets humans i posin, en definitiva, els interessos de les persones al centre. Només així avançarem cap a l'equitat i la justícia social.

Optar per les alternatives de l'economia solidària garanteix un 0% de vulneració dels drets humans i un impacte social i medioambiental positiu, també en les institucions públiques.

Revolucionem les butxaques públiques!

Busca els actes al teu municipi a comercjustibancaetica.org

som comerç just 2018 i banca ètica

'EL COMPROMÍS MUNICIPAL AMB LA COMPRA PÚBLICA JUSTA SUPOSARIA UNA BONA PRÀCTICA PER A LA CIUTADANIA'

ENTREVISTA A SERGI CORBALÁN, DIRECTOR DE LA FAIR TRADE ADVOCACY OFFICE (FTAO).

La Fair Trade Advocacy Office (FTAO) es va crear a Brussel·les l'any 2004 com a oficina d'incidència política comuna del moviment del comerç just, amb l'objectiu de promoure polítiques públiques a nivell europeu per canviar les regles i pràctiques del comerç internacional. Hi estan representades Oxfam Intermón, Alternativa 3 i SETEM Catalunya a través de la Coordinadora Estatal de Comerç Just. És una iniciativa conjunta de l'Organització Mundial de Comerç Just i Fairtrade International, les dues grans xarxes globals de comerç just.

Quin plantejament defensa la Fair Trade Advocacy Office sobre el comerç just?

Busquem que els principis del comerç just (preus justos, apoderament dels productors, igualtat de gènere) s'apliquin a tots els intercanvis comercials. El comerç just demostra que es pot entendre una comercialització basada en la solidaritat, els drets humans, una remuneració digna i la protecció del medi ambient. Això està en clara oposició al model econòmic dominant basat en la competició entre països i persones, que sempre acaba resultant en condicions de vida precàries pels productors i la degradació del medi ambient. Ens fan creure com a persones consumidores que comprar a preus baixos és una ganga, però ens amaguen que el preu, a la llarga, el paga la ciutadania, en forma de degradació mediambiental, falta d'oportunitats laborals interessants per la pagesia, etc.

Què fa la FTAO a la pràctica?

La nostra organització serveix d'espai d'interacció entre les diferents xarxes de comerç just, per tal de facilitar la creació de campanyes i projectes comuns. També connectem el nostre moviment amb les institucions de la Unió Europea, és a dir, que fem de "lobby" per una bona causa.

Per exemple, actualment estem liderant una campanya perquè la Unió Europea adopti una llei marc contra les Pràctiques Comercials Injustes Deslleials en la cadena alimentària, és a dir, totes aquestes pràctiques que sovint acaben tenint impacte en les condicions de treball. Els supermercats i les grans empreses treballen de forma transfronterera, i cal una legislació marc europea per evitar que es puguin aprofitar de països amb protecció més feble o inexistent contra aquestes pràctiques.

Treballeu també amb la banca ètica?

Defensem la banca ètica, compartim informació i comunicació quan és possible i formes de treballar i objectius amb la Federació Europea de Banca Ètica i Alternativa (FEBEA). L'any 2015 vam redactar junts un document amb recomanacions polítiques conjuntes per promoure el Comerç Just, les Inversions Responsables i les Finances Ètiques. Abans de les eleccions al Parlament Europeu de mitjans de 2019, tenim també previst desenvolupar recomanacions polítiques conjuntes amb la Xarxa Europea d'Economia Social i Solidària (RIPESS-Europa).

Quins obstacles us heu trobat en la vostra tasca d'incidència política?

Ens trobem moltes vegades amb empreses, grups de pressió i representants polítics que fan incidència (amb més recursos que els que nosaltres tenim) per perpetuar un model econòmic i de relacions comercials on tot està supeditat a la competència entre països i persones, és a dir, a aconseguir preus baixos a tota costa. El professor d'economia americà Josef Stiglitz qualifica de "fonamentalisme de mercat". Un exemple concret és una gran empresa de cafè que va portar als tribunals a diverses administracions públiques municipals i regionals de Bèlgica i dels Països Baixos entre 2005 i 2010 per haver introduït als plec de contractació pública el foment del cafè de comerç just i ecològic. Els "fonamentalistes de mercat" deien que introduir aquests criteris era anar contra les regles de la

«La compra pública pot ser una fantàstica palanca per incentivar que el mercat proposi productes i serveis sostenibles»

competència ja que això privilegiava, injustament segons afirmaven, les empreses que estaven certificades amb els segells de comerç just i ecològic. Aquesta empresa va acabar perdent cada cas que va presentar. Això va arribar fins el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, que va dictaminar que introduir criteris de comerç just i ecològics és completament legal. Un parell d'anys més tard, el 2014, la nova Directiva Europea de Compra Pública va confirmar allò que el Tribunal havia dit. La ironia del cas és que la mateixa empresa ara ofereix cafè de comerç just i ecològic a les administracions públiques. Una victòria!

A més, els "fonamentalistes de mercat" s'oposen a incrementar els salaris de les treballadores però no diuen res sobre les desigualtats de les remuneracions dels grans executius. Un informe d'Oxfam Intermón de gener de 2018 documentava que els directors generals de qualsevol de les cinc principals marques de moda del món guanyen en tant sols quatre dies el mateix que una treballadora del sector tèxtil de Bangla Desh durant tota la seva vida.

Quin compromís amb el comerç just i la banca ètica s'hauria de demanar a les administracions públiques?

Les administracions públiques tenen un paper molt important. La compra pública representa a Europa el 16% del Producte Interior Brut, segons la Comissió Europea. És a dir, que la compra pública pot ser una fantàstica palanca per incentivar que el mercat proposi productes i serveis amb criteris de sostenibilitat.

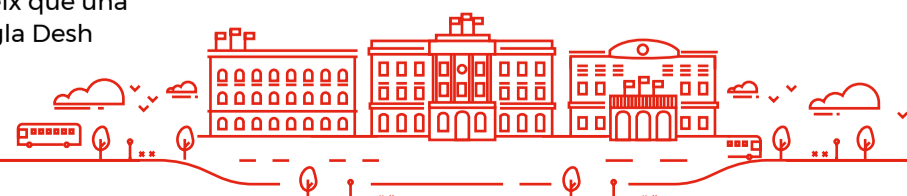
És per això que estem intentant convèncer a eurodiputats i responsables de la Comissió Europea i dels Estats Membres perquè els objectius de desenvolupament sostenible (Agenda 2030) es tradueixin en compromisos concrets de la Comissió Europea. Que d'aquí a l'any 2030, tota la compra pública feta per qualsevol administració pública amb fons provinents principalment de la Comissió Europea sigui compra sostenible, responsable i justa. Creiem que seria lògic que els fons europeus serveixin per incentivar el desenvolupament sostenible, el progrés social, la protecció i millora del medi ambient, objectius reconeguts pels Tractats de la Unió Europea.

La mateixa lògica la podríem aplicar a les administracions estatals, regionals i municipals arreu d'Europa. Per què no es signa un compromís d'àmbit municipal d'aquí al 2030, data en què s'haurien d'assolir els objectius de desenvolupament sostenible?

Quin seria el repte a nivell municipal?

Un compromís visible en l'àmbit municipal amb la compra pública justa i responsable, suposaria no només una bona pràctica per a la ciutadania, que s'emmiralla en els poders públics, sinó també per la resta d'administracions públiques perquè es podria estendre la bona pràctica com una taca d'oli.

Aquest 2018 hi ha dues oportunitats clares de compartir bones pràctiques en compra pública justa a nivell europeu i internacional. El 27 de juny a Brussel·les la Comissió Europea atorgarà per primer cop el premi a la "Ciutat Europea pel Comerç Just i Ètic", on es premiaran bones pràctiques a nivell municipal. El mes d'octubre, tindrà lloc a Madrid la Conferència Anual de la Campanya Internacional de Ciutats pel Comerç Just, de la que formen part més de dos mil municipis arreu del món. Us hi esperem!

Activitats als municipis

BARCELONA

5 de maig - 19h
Biocultura, Palau Sant Jordi

SARRIÀ (BARCELONA)

7 de maig - 19h - Vil·la Urània
10 de maig - 19h - Casa Orlandai

EL PRAT DE LLOBREGAT

11 de maig - 17 a 20h
Plaça de l'Agricultura

SANT BOI DE LLOBREGAT

12 de maig - 10 a 14h
Plaça Catalunya

SANT ANDREU (BARCELONA)

12 de maig (matí i tarda)
Plaça Orfila

MATARÓ

12 de maig - 10 a 13h
Mercat del Pla d'en Boet

ARGENTONA

12 de maig - 10 a 13h
Carrer Gran

SITGES

12 de maig - 11 a 20h
Espai La Torre, Edifici Miramar

ÀGER

12 de maig - 17 a 20h
Plaça dels Jubilats

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

13 de maig - 16 a 18h
Rambla del Carme

SABADELL

15 de maig - Tarda
Ajuntament de Sabadell,
Plaça de Sant Roc, 1.

TORDERA

17 de maig - 11h

OLIANA

16 de maig - 13 a 14h
IES d'Oliana

CALELLA

19 de maig - 12 a 20h
Plaça de l'Església

MONTCADA I REIXAC

19 de maig - 10 a 14h
Carrer Major

TERRASSA

19 de maig - 10h
Mercat de la Independència
Raval de Montserrat, 41.
20 de maig - 10h
Carretera Castellar, 526.

REUS

21 de maig - 19h
Botiga La Via Ecològica,
Av. Prat de la Riba 45.

TÀRREGA

23 de maig - 19h
Botiga Fem Cadena, Av. de Barcelona, 12.

GIRONA

25 de maig - 12 a 14h i de 17 a 20h

MOLINS DE REI

2 de juny - 17 a 22h
Plaça del Palau

MANRESA

2 de juny - 11 a 21:30h
Fàbrica dels Panyos

SANT ADRIÀ DE BESÒS

9 de juny - 17 a 21h
Plaça del Mercat

LA PALMA DE CERVELLÓ

3 de novembre
Punt Jove La Palma, Plaça Cervantes

Més activitats a comercjustibancaetica.org

ACTE CENTRAL

Fem un cafè de Comerç Just amb els nostres representants polítics

> 10 de maig - 11h
Plaça Sant Jaume, Barcelona

L'acte central de la campanya tindrà lloc dijous 10 de maig a les 11:00 h a la plaça Sant Jaume de Barcelona. Sota el títol "Fem un cafè de comerç just amb els nostres representants polítics", explicarem a través d'una instal·lació a la plaça d'on ve el cafè de comerç just, la importància de

potenciar el comerç just i la banca ètica dins la compra pública i quins són els reptes que encaren les institucions per tal d'avançar i garantir una contractació pública ètica i responsable. **Finalment, oferirem un cafè de comerç just als nostres representants polítics.**

CRIDA CIUTADANA

Exigeix al teu Ajuntament el seu compromís amb el comerç just i la banca ètica!

La ciutadania tenim també molt a dir en la revolució de les butxaques públiques!

Per això, si entreu al web de la campanya podeu signar una petició online que estarà disponible des del 2 de maig fins al 15 de juny per demanar al teu ajuntament que es compromet amb el comerç just i la banca ètica mitjançant la incorporació d'una clàusula social sobre comerç just i la realització de cinc accions concretes per tal de fomentar i impulsar les finances ètiques des de la compra pública.

Entra a comercjustibancaetica.org i signa la doble petició.

CLÀUSULA PER A LA PUNTUACIÓ DE PRODUCTES DE COMERÇ JUST

Conforme a l'article 150 del Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, es valorarà fins amb un 20% sobre el total del barem a les empreses o persones licitadores que es comprometin a incloure en la prestació del servei o en el contingut del subministrament, de productes de comerç just.

Aquest criteri s'avaluarà de forma automàtica mitjançant l'escala que estableixi l'òrgan de contractació. Aquesta escala es relacionarà amb l'import o percentatge respecte al pressupost de licitació de productes de comerç just, que el licitador es compromet a incloure en l'execució del contracte (café, te, infusions, cacau, sucre).

- Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10% sobre el total dels mateixos o del pressupost d'adjudicació: 5 punts.
- Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30% sobre el total dels mateixos o del pressupost d'adjudicació: 10 punts.
- Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50% sobre el total dels mateixos o del pressupost d'adjudicació: 20 punts.

OBLIGACIÓ D'UTILITZAR PRODUCTES DE COMERÇ JUST

Conforme a l'article 118 del Reial decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, en aquells contractes susceptibles d'incorporar en la seva prestació productes de comerç just, s'haurà d'establir com a condició especial d'execució l'obligació per a l'empresa adjudicatària d'incloure en la prestació del servei o en el contingut del subministrament, de productes de comerç just.

La quantia o percentatge es fixarà per l'òrgan de contractació conforme a les característiques i el contingut del contracte però en qualsevol cas suposarà el 50% de la totalitat dels següents productes: café, te, infusions, cacau, sucre.

COMPROMÍS PER A L'IMPULS DE LA BANCA ÈTICA

Per la present, l'Ajuntament de _____, província de _____, es compromet a fomentar i impulsar les finances ètiques amb les següents accions:

- Fent-se soci d'una entitat financera ètica.
- Utilitzar les finances ètiques per promoure el creixement de l'economia social i solidària al municipi, a través d'eines de finançament concertades amb entitats de finances ètiques (fons, ajuda reemborsable, avals, etc.).
- Gestionant les línies de subvencions de les àrees de cooperació, social, de participació, etc. a través d'una entitat financera ètica.
- Promoure l'ús dels serveis que ofereixen les entitats de finances ètiques al territori.
- Contractant els serveis financers de la gestió quotidiana municipal (pagament de nòmines, proveïdors, etc.) amb la banca ètica.

3 EXPERIÈNCIES DE COMPRA PÚBLICA ÈTICA I COMERÇ JUST

... A Catalunya

CAFÈ CIUTAT

Cafè Ciutat és una campanya d'Alternativa 3 dirigida a la ciutadania, al teixit associatiu, a les entitats públiques i a establiments per tal de fomentar la consciència en el consum de cafè d'una manera responsable, coneixent el seu origen i les condicions de Comerç Just d'aquest en el marc de cada ciutat.

El cafè de Comerç Just de la campanya vincula les ciutats amb un cafè d'origen. Donant la possibilitat a cada ciutat per agermanar-se amb una cooperativa cafetalera productora

... A l'Estat espanyol

CLÀUSULES DE COMERÇ JUST A L'AJUNTAMENT DE MADRID

L'Ajuntament de Madrid va incloure l'any 2016 clàusules pel foment del comerç just per a les concessions i contractes amb empreses. Aquesta mesura implica que les empreses que optin a licitacions de l'Ajuntament de la capital espanyola en l'àmbit de la restauració (restaurants, cafeteries, menjadors i serveis de càtering, entre d'altres) han de comprar al menys un dels seus productes proveïdors de comerç just.

Els productes als quals s'aplicarà són aquells que tenen garanties de ser subministrats. És a dir, cafè, te i infusions, sucre, galetes, xocolata de diferents tipus o bombons.

Cada àrea de l'ajuntament decideix com inclou als plecs de contractació aquest criteri.

... A Europa

L'ILLE-ET-VILLAINÉ, TERRITORI DE COMERÇ JUST

A finals de novembre de 2016, el Consell Comarcal d'aquest departament francès va ser anomenat "Territori de Comerç Just", una etiqueta atorgada per la plataforma de comerç just FAIR(e), un món just, Fairtrade Max Havelaar i Artisans du Monde.

Des de 2014, el departament ha dut a terme diverses accions per promoure el comerç just, com ara la creació d'un Consell de Comerç Just de Bretanya, organisme participatiu amb l'objectiu de desenvolupar una compra justa i sensibilitzar a la ciutadania. Pel que fa a la compra pública, ille-et-Villaine va duplicar les seves compres d'alimentació de comerç just el 2015. Tots els edificis de l'administració pública serveixen cafè de comerç just i també s'ha destinat pressupost a comprar roba de treball de cotó de comerç just.

Les xifres del Comerç Just i la Banca Ètica

0,17%

COMERÇ JUST

40 milions d'euros de vendes de Comerç Just.

14,8% de creixement respecte a l'any anterior.

0,86€ per persona és la mitjana de consum a l'Estat espanyol en productes de comerç just. comparativa: França: 6,75€ / Europa: 13,69€ / Itàlia: 21,57€ / Suïssa 59,12€

93,2% dels productes de comerç just que es venen són **Aliments** (Artesania: 4,8%;Altres: 2%).

43,1% dels productes de comerç just que es venen és **Cafè**.

79% de les vendes són articles certificats amb el **segell Fairtrade**, la garantia de comerç just més estesa a nivell mundial i al nostre país. 21% compten amb altres segells o garanties de Comerç Just.

0,17% de la facturació total de comerç just són compres de les **administracions públiques**.

75 botigues i 74 punts de venda especialitzats en comerç just.

131 treballadores de manera directa i més de 2600 voluntàries en les organitzacions de la Coordinadora Estatal de Comerç Just (CECJ) a l'Estat espanyol. El 75% d'elles són dones.

242 organitzacions de 42 països des dels quals les entitats membre de la CECJ van importar articles de comerç just.

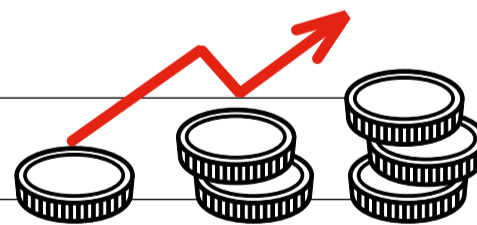
BANCA ÈTICA

236.341 clients i/o usuàries
+10% respecte l'any anterior.

170 M€ de capital
+18% respecte l'any anterior.

1.982 M€ d'estalvi recollit
+12% respecte l'any anterior.

6,12% de morositat
9,11% nivell de morositat de la banca tradicional.

1.022 M€ en préstecs concedits
+18,5% respecte als anys anteriors.

** Dades de l'informe "El Comerç Just a l'Estat espanyol 2016" de la Coordinadora Estatal de Comerç Justo i del "Baròmetre de les finances ètiques 2016" elaborat per FETS-Finançament Ètic i Solidari.

Organitza:

Hi col·laboren:

Més exemples a comercjustibancaetica.org